

**Jelentés Megyaszó 3702. sz. közút 16+184 km szelvényéhez csatlakozó
0279, 0270 és 0262/3 hrsz-ú ingatlanon végzett próba- és megelőző feltárásról
(Megyaszó-Nádas-dűlő)**

A Megyaszó 3702. sz. közút 16+184 km szelvényéhez csatlakozó 0279, 0270 és 0262/3 hrsz-ú ingatlanon tervezett mezőgazdasági út (2. szakasz) építéséhez a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Észak-magyarországi Irodájának szakhatósági hozzájárulása (KÖH ügyiratszám: 470/1455/002/2010.) próba- és megelőző feltárást írt elő.¹ A próbafeltárást Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság munkatársai 2011. június 01-16., a megelőző feltárást 2011. június 17-27. között végezték el. A megkutatott terület Megyaszó községtől DK-re, légvonalban mintegy 1,5 km-re, egy mesterségesen kialakított horgásztó K-i oldalán, a Nádas-dűlő nevű határrészben, egy É-D-i irányú domb oldalában található.

A teljes nyomvonal 1840 m, melynek 25%-án, 462 m-en végeztünk próbafeltárást. Ennek során 21 kutatóárkot nyitottunk, melyek hossza 3,70-134,4 m között váltakozott², mélysége a sárga altalajtól függően 30-170 cm, szélessége 2,5 m széles volt. Az árkokat 25-15 méterenként nyitottuk meg. A közeli tó miatt a sárga altalaj szintjén több kutatóárokban feljött a víz (4., 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12. kutatóárok), ezeken a szakaszokon a munkát beszüntettük. A 8. kutatóárokban a felső 30-40 cm-en szórvány kerámiát, paticsot, állatsontot találtunk, melyek több korszakot képviselnek: neolitikum, császárkor (szarmaták), Árpád-kor. A leletanyagot jelenséghez nem tudtuk kötni, feltehetően a tó melletti dombról mosódott le. Ugyanez a helyzet a 16. kutatóárok esetében, ahol egyetlen darab neolit kerámiát gyűjtöttünk.

Régészeti jelenség a 7. kutatóárokban (H: 134,4 m, Szé: 2,5 m, Mé: 40-150 cm) jelentkezett, kezdetben 9 foltot figyeltünk meg. A kutatóárokknak mind az É-i, mind a D-i végében feljött a talajvíz, ezért a humuszolást leállítottuk. Ezeken a részeken több mint 115-140 cm mélyen jelentkezett a sárga altalaj. A próbaásatás befejezését követően teljes nyomvonal szélességben (8 m) kezdtük el megnyitni az ásatási felszínt. Az ÉÉNy-i végében kb. 20 m, DDNy-i végében kb. 5 m hosszúságban feljött a talajvíz.

¹ A lelőhely Csengeri Piroska helyszíni szemléje (HOM Rég. Ad.: 3422-03) során vált ismertté, Szörényi Gábor András (HOM Rég. Ad.:4328-08) hivatkozott rá a 2008-ban készült örökségvédelmi hatástanulmány régészeti fejezetében.

² A kutatóárok hosszabb szakaszon történő nyitását több helyen a már 80-100 cm-en jelentkező talajvíz megghiusította.

A teljes ásatási felületen összesen 19 (s1-s19) régészeti jelenség és két „jelenkori (vízelvezető) árok” (1Á, 2Á) feltja jelentkezett. A talajvíz bontás közben is többször problémát okozott, néhány objektum esetében teljesen feljött a víz (s10, s12, s13, s18, s19, 1Á, 2Á), a szelvény D-i lejtősebb végén pedig a nedves, ragadós humuszbetöltés és a sárga altalaj nehezítette meg a munkát (s16, s17, 1Á, 2Á).

Az ásatás során két megközelítőleg négyzet alakú, földbemélyített épületet (s10, s13) dokumentáltunk. A s13-as objektum ÉK-i végében egy szájjal Ny felé néző kemencét figyeltünk meg. A bontás során egy kb. 10 cm széles metszetfalat meghagytunk, hogy az objektum Ny-i felében 90 cm-en feltörő talajvíz ne öntse el az egész házat. Itt néhány kerámiatöredék, állatsont került elő. Az s10-es épületben bontás előtt, már humuszoláskor jelentkezett víz. Innen szintén kerámia töredékeket (fekete, kavicstörmelékkel soványított, vonalkötegből álló, hullámos vonaldísszel ellátott), kevés állatsontot, kődarabot és egy csontkorcsolyát gyűjtöttünk. A leletanyag alapján 10. sz-i településhez tartozott. Ettől DK-re a szelvényfal mentén további két kemencét (s5, s6) bontottunk ki. Szájuk szintén Ny felé nézett, nyelés után látszódt, mindegyikhez tartozik egy-egy hamusgödör ill. egyéb munkagödrök (s7, s14, s15). Ezekből kevés kerámia, lenyomatos patics, állatsont, az egyikből csontár és csontkorcsolya került elő. Még két kemence maradványt (s1, s12, ez utóbbi szintén víz alá került), egy tűzhelyet (s18) bontottunk ki a szelvény D-i és egy kemence platnit az É-i végéből (s11). A szelvényfal D-i végében (az árkok között) néhány cölöplyukat (s16, s17, s19) és néhány gödröt dokumentáltunk (s2, s3, s4). Az s17-es cölöplyukból nagyobb méretű 12. sz-i cserépdarab, valamint egy csonteszköz került elő. Ez utóbbi funkciója egyelőre kérdéses, a csúcsos kialakítása alapján talán kerámiadíszítésre használták.

A telepről előkerült leletanyag szegényes, kevés kerámiatöredék, használati tárgy került elő. A kemenceplatnik vastagsága alapján a kemencéket hosszú időn keresztül használták. Nagy mennyiségű töredékes leletanyagot tartalmazó hulladékgödröt, kutat nem sikerült feltárni³. Az előkerült telepjelenségek (földbemélyített házak, több kemence) és a feketére égetett, mésztörmelékes és aprókavicsos soványítású, egyenes és hullámos ill. hullámos vonalkötegekkel díszített kerámiatöredékek alapján – melyek fazekak, bögrék részei lehettek – a települést a 10. sz-tól egészen a 12. sz-ig századig lakták.

Dr. Simon László régész

Hajdú Melinda régésztechnikus

³ A lelőhely Ny-i része közeli horgásztó miatt nem meghatározható (ennek kialakítása feltehetően el is pusztította azt). A K-i oldala a nyomvonalon kívül esett, mely az ásatáskor lucernával fedett, terepbejárásra alkalmatlan volt. É-i és D-i kiterjedését a kutatóárok alapján meghatározhatók.

1. kép

2. kép